

ENFLASYON MUHASEBESİ

Dr. Koray ATEŞ

SMMM Ali Deniz İNAN

DÜZELTME ÖNCESİ MÜKELLEFLER HANGİ İŞLEMLERİ SIRASIYLA YENİNE GETİRECEKTİR?

- a) Mali tabloda yer alan kıymetlerden **Hangilerinin Parasal Olmayan Kıymet Olduğu** tespit edilecektir.
- b) Tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde dikkate alınacak tutarları (**Düzeltmeye Esas Tutarları**) bulunacaktır.
- c) Tespit edilmiş parasal olmayan kıymetlerin enflasyon düzeltmesinde, **Düzeltmeye Esas Tarihleri ve Düzeltme/Taşıma Katsayıları** belirlenecektir.
- ç) Tespit edilmiş düzeltmeye esas tutarlar ait oldukları düzeltme/taşıma katsayılarıyla çarpılarak, parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmiş tutarları hesaplanacak ve **Düzeltilmiş Değerler İle Düzeltme Öncesi Değerler Arasındaki Enflasyon Farkları Kayıtlara** alınacaktır.
- d) Parasal olmayan kıymetler düzeltilmiş değerleriyle, **Parasal Kıymetler İse Düzeltmeye Tabi Tutulmaksızın** mali tabloda gösterilecektir.

ENFLASYON DÜZELTMESİNE TABİ TUTULACAK KALEMLER

Hisse Senetleri	110								
Stoklar	150	151	152	153	157	159	294		
Yıllara Sari İnşaat Maliyet ve Hakedişleri	170	350							
Gelecek Aylara / Yıllara Ait Gelirler / Giderler	180	280	380	480					
Mali Duran Varlıklar	240	242	245						
Maddi Duran Varlıklar	250	251	252	253	254	255	257	258	259
Maddi Olmayan Duran Varlıklar	260	261	262	263	264	268			
Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar	271	272	278						
Alınan Avanslar	340	440							
ÖZKAYNAKLAR !									
Sermaye, Sermaye Düzeltme Farkları,	500	502	503						
HS İhraç Primleri, HS İptal Kârları, Stok Af	520	521	525	529					
Yasal Yed, Statü Yed, Olağanüstü Yed, <u>Özel Fonlar</u> ,	540	541	542	548	549				
Geçmiş Yıl Kâr / Zararları, Dönem Net Kârı / Zararı	570	580	590	591					

Hesap Kodu	Hesap Adı	YP Durumu	Düzeltilmeye Esas Tarih
110	Hisse Senetleri	(YP ise düzeltilmez)	Alış Tarihi
126	Ver.Dep.ve Hizmetler	(YP ise düzeltilmez)	Ödeme Tarihi
150	İlk Md.ve Malzeme		Defter Kayıt Tarihi
151	Yarı Mamuller		Defter Kayıt Tarihi
152	Mamuller		Defter Kayıt Tarihi
153	Ticari Mallar		Defter Kayıt Tarihi
157	Diğer Stoklar		Defter Kayıt Tarihi
159	Ver.Sip.Avans.	YP ise düzeltilmez	Ödeme Tarihi
170	Yıl.Yay.İnş.Onar.Mal.		Defter Kayıt Tarihi
178	Yıl.Yay.İnş.Ona.Mal.Enf.Düz.		Defter Kayıt Tarihi
179	Tş.Ver.Avans.		Ödeme Tarihi
180	Gel.Ayl.Ait.Giderler	(İçinde vergi olmayacak)	Defter Kayıt Tarihi
226	Ver.Dep.ve Tem.	(YP ise Düzeltilmez)	Ödeme Tarihi
240	Bağlı Men.Kıy.	(YP ise Düzeltilmez)	Ödeme Tarihi
242	İştirakler	(YP ise Düzeltilmez)	Ödeme Tarihi
245	Bağlı Ortaklıklar	(YP ise Düzeltilmez)	Ödeme Tarihi
250	Arazi ve Arsalar		Defter Kayıt Tarihi
251	Yer al ve Yer Üst.Düz.		Defter Kayıt Tarihi
252	Binalar		Defter Kayıt Tarihi
253	Tesis Mak. Ve Cih.		Defter Kayıt Tarihi
254	Taşıtlar		Defter Kayıt Tarihi
255	Demirbaşlar		Defter Kayıt Tarihi
257	Birikmiş Amort.		Ait olduğu aktifin katsayısı
258	Yap.Olan.Yatoromlar		Defter Kayıt Tarihi
260	Haklar		Defter Kayıt Tarihi
261	Şerefiye		Defter Kayıt Tarihi
262	Kur. Ve Örg.Giderleri		Defter Kayıt Tarihi
263	Araş.Geliş.Gid.		Defter Kayıt Tarihi
264	Özel Maliyetler		Defter Kayıt Tarihi
267	Diğ.Mad.Olm.Dur.Var.		Defter Kayıt Tarihi
267	Birikmiş Amort.		Ait olduğu aktifin katsayısı
280	Gel.Yıl.Ait.Gid.		Defter Kayıt Tarihi

Hesap Kodu	Hesap Adı	YP Durumu	Düzeltilmeye Esas Tarih
326	Alınan Dep. Ve Tem.	(YP ise düzeltilmez)	Ödeme Tarihi
340	Alınan Avanslar	(YP ise düzeltilmez)	Ödeme Tarihi
350	Yıl.Yy.İnş.Hak.Ediş.		Defter Kayıt Tarihi
358	YYİ ve Onar.Enf.Düz.		Defter Kayıt Tarihi
380	Gel.Yıl.Ait.Gel.		Defter Kayıt Tarihi
426	Alın.Dep.Tem.	(YP ise düzeltilmez)	Ödeme Tarihi
500	Sermaye (NAKİT İSE)		Ödeme Tarihi
500	Sermaye (AYNİ İSE)		Mülkiyet İntikal Tarihi
500	Sermaye (570 ve 54'den artırım ise)		Tescil Tarihi
500	Sermaye (varlık barışından altın ve artırımı varsa)		Tescil Tarihi
500	Sermaye (Geç.31,32,298/Ç Yeniden değerlendirme varsa)		DÜZELTİLMEZ
501	Ödenmemiş Sermaye		DÜZELTİLMEZ
502	Sermaye Düz.Olumlu Farkları		Defter Kayıt Tarihi
503	Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları		Defter Kayıt Tarihi
522	MDV Yeniden Değerleme Artışları		SIFIRLA (698'e virman)
523	İştirakler Yeniden Değerlem Artışları		SIFIRLA (698'e virman)
525	Kayda Alınan Emtias(Stok Artırımı)		Defter Kayıt Tarihi
529	Diğer Sermaye Yedekleri		Defter Kayıt Tarihi
540	Yasal Yedekler (2024 sonrası ayrılan)		Defter Kayıt Tarihi
541	Statü Yedekleri (2024 den sonra ayrılan)		Defter Kayıt Tarihi
542	Olağanüstü Yedekler (2024 den sonra ayrılan)		Defter Kayıt Tarihi
549	Özel Fonlar (SK Yenileme Fonu veya Stok affından oluşursa)		Defter Kayıt Tarihi
549	Özel Fonlar (Nakit varlık barışından veya TÜBİTAK Hibe desteği ise)		DÜZELTİLMEZ
570	Geçmiş Yıllar Karı (31.12.2023 yılının sonunda)		SIFIRLA (698'e virman)
570	Geçmiş Yıllar Karı (01.01.2024 ten itibaren)		Defter Kayıt Tarihi
580	Geçmiş Yıllar Zararları (31.12.2023 yılının sonunda)		SIFIRLA (698'e virman)
580	Geçmiş Yıllar Zararı (01.01.2024 ten itibaren)		Defter Kayıt Tarihi
590	Dönem Net Karı (31.12.2023 yılındaki 590 ise)		SIFIRLA (698'e virman)
591	Dönem Net Zararı (32.12.2023 yılındaki 591 ise)		SIFIRLA (698'e virman)

ENFLASYON DÜZELTMESİNİ KİMLER YAPACAKLARDIR VE HANGİ FORMÜL KULLANILACAKTIR?

- Kollektif, adi komandit ve adi şirketler dahil kazançları bilanço esasına tabi gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri
- İş ortaklıkları
- Kurumlar vergisi mükellefi ve bilanço esasına tabi devlet teşekkülleri ile dernek ve vakıflar
- İşletme defteri ve serbest meslek kazancına sahip kişiler enflasyon düzeltmesi, sadece ATİK'lerini düzeltilmiş tutar üzerinden amortismanına tabi tutabilirler.

- 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesi işlemi, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından Türkiye geneli için hesaplanan ve aylar itibarıyla açıklanan Yİ-ÜFE değerleri göz önünde bulundurularak aşağıdaki formüle göre saptanacak olan düzeltme katsayıları kullanılarak yapılacaktır.

	Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yİ-ÜFE
Düzeltilme Katsayısı =	-----
	Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin Yİ-ÜFE

YABANCI PARA ÜZERİNDEN TUTULAN KIYMETLER DÜZELTMEMEYE TABİ MİDİR?

Mükellefler yabancı para üzerinden yapmış oldukları işlemlerini 213 sayılı Kanunun mevcut hükümleri doğrultusunda değerlemeye devam edecekler, bunlar için ayrıca düzeltme yapmayacaklardır.

Örneğin; İştirakler, Hisse senetleri veya 340 Alınan Avanslar.

KARŞILIKLAR HESABI ENFLASYON DÜZELTMESİNE TABİ MİDİR?

Düzeltilme işlemine tabi olacak karşılıklar da 213 sayılı Kanun hükümlerine göre ayrılması mümkün olan karşılıklardır.

Buna göre; 213 sayılı Kanun hükümlerine göre ayrılması mümkün olmayan bir karşılık, bilançoda yer alsa bile enflasyon düzeltmesinde dikkate alınmayacaktır.

Örneğin, kıdem tazminatı karşılığı, garanti gider karşılığı gibi karşılıklar gibi. 213 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak ayrılmış olan şüpheli alacak karşılığı ise parasal mahiyet taşıdığından enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacaktır.

Örneğin stok değer düşüklüğü karşılığı için enflasyon düzeltmesi yapılabilecektir.

YENİ İŞE BAŐLAYANLARIN DURUMU

Yeni işe baŐlayan mükelleflerin enflasyon düzeltilmesine tabi olup olmadıkları da genel esaslara göre belirlenir.

Bu mükelleflerde enflasyon düzeltilmesi hükümlerinin uygulanmasında işe başlanılan tarihin bir önemi bulunmamaktadır.

01/01/2024 tarihinden sonraki dönemlerde enflasyon düzeltilmesi yapma zorunluluğu bakımından, son üç ve son bir hesap dönemi, bu mükelleflerin işe baŐladıkları tarihten önceki dönemleri kapsıyor olsa dahi Őartların gerçekteŐip gerçekteŐmediđinin hesabında dikkate alınır.

2023 HESAP DÖNEMİNİN SONUNA AİT BİLANÇONUN DÜZELTİLMESİ NASIL OLACAKTIR?

▪ Kapsam dâhilindeki mükelleflerce;

a) 2023 hesap dönemi sonuna ait bilanço, enflasyon düzeltmesine ilişkin hükümler göz önünde bulundurulmaksızın düzenlenecektir.

b) 2023 hesap dönemi sonuna ait bilanço için geçerli olmak üzere enflasyon düzeltmesi yapılacak ve 2023 hesap dönemine ait vergi matrahı, düzeltme öncesi mali tablolara göre tespit edilen kârlar üzerinden hesaplanacaktır.

c) 2023 hesap dönemi sonunda düzenlenen bilanço her halükarda enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaktır.

**YENİDEN DEĞERLEME YAPAN ŞİRKETLER ENFLASYON DÜZELTMESİNDE DÜZELTMEYE ESAS
TARİHİ HANGİ TARİH OLARAK DİKKATE ALNACAKTIR?**

- 31.12.2023 Tarihi Öncesi;
 - ❑ **Mükerrer 298/A (2004)**
 - ❑ **Geçici 31 (Nisan 2018, Mayıs 2021)**
 - ❑ **Geçici 32 (2021 sonu veya 2022 sonu)**
 - ❑ **Mükerrer 298/Ç kapsamında** (*Ne zamana taşınmış ise (en son 2023/III. Çeyrek)*)
yeniden değerlendirilmiş kıymetlerin,
- Yeniden değerlemenin ilgili olduğu dönemin son günü düzeltmeye esas tarihtir.

**2023 YILINDA DÜZELTME SONUCU OLUŞAN
GEÇMİŞ YIL KARI VEYA ZARARI VERGİYE TABİ MİDİR?**

Bu şekilde belirlenen geçmiş yıl kârı vergiye tâbi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez.

Ancak, matrahın tespitinde geçmiş yıl malî zararları mukayyet değerleri ile dikkate alınır.

ENFLASYON FARK HESAPLARI KENDİ İÇİNDE MAHSUP EDİLİR Mİ VEYA SERMAYEYE EKLENİR Mİ?

Düzeltilme işlemlerden doğan pasif kalemlere ait enflasyon fark hesapları, herhangi bir suretle başka bir hesaba nakledildiği veya işletmeden çekildiği takdirde, bu işlemlerin yapıldığı dönemlerin kazancı ile ilişkilendirilmeksizin, bu dönemde vergiye tâbi tutulur.

Ancak öz sermaye kalemlerine ait enflasyon farkları düzeltme sonucu oluşan geçmiş yıl zararlarına mahsup edilebilir veya kurumlar vergisi mükelleflerince sermayeye ilave edilebilir; bu işlemler kâr dağıtımını sayılmaz.

Bu nedenle, 698 hesaba şu şekilde kıvrım açılabilir.

- ❑ **698.10 Pasif Kalemlere Ait Enflasyon Fark Hesabı**
- ❑ **698.20 Öz Sermaye Kalemlerine Ait Enflasyon Fark Hesabı**

**2023 YILINDA YAPILACAK OLAN ENFLASYON DÜZELTMESİNDE OLUŞACAK OLAN
FARKLAR HANGİ HESAPLARDA TAKİP EDİLECEKTİR**

Fark hesaplar;

Torba hesap olan 698 Enflasyon Düzeltme hesabına alınacak ve oradan da ayrıca 2023 hesap dönemi sonuna kâr/zarar farkı geçmiş yıllar kâr/zararı hesabında gösterilecektir.

2023 SONUNDA AMORTİSMAN GİDERLERİ ENFLASYON DÜZELTMESİ ÖNCESİ Mİ SONRASI Mİ DEĞERLER ÜZERİNDEN HESAPLANACAKTIR?

2023 hesap dönemine ait vergi matrahının, düzeltme öncesi mali tablolara göre tespit edilmesi gerektiğinden, 2023 hesap dönemi amortisman gideri de enflasyon düzeltmesi öncesi değerler üzerinden hesaplanacaktır.

REEL OLMAYAN FİNANSMAN MALİYETİ (ROFM)

Reel olmayan finansman maliyeti en kısa tanımıyla, şirketin borçlanmak suretiyle edindiği ve aktifine aldığı iktisadi kıymetler için ödediği finansman maliyetinin içindeki enflasyon etkisinin arındırılması işlemidir.

Bir diğer deyişle bir iktisadi kıymetin iktisap edilmesi nedeniyle 300 bin TL faiz ödenmişse, bu 300 bin TL'nin içinde enflasyonist etki ne kadardır?

İşte bu etkinin arındırılıp kalan tutarın iktisadi kıymetin maliyeti olarak değerlendirilmesi gerekir.

ROFM HANGİ KALEMLERE UYGULANACAKTIR?

- Stoklar,
- Maddi duran varlıklar,
- Mali duran varlıklar,
- Özel tükenmeye tabi varlıklar.

**BORÇ TUTARININ DİKKATE ALINDIĞI YÖNTEME GÖRE
REEL OLMAYAN FİNANSMAN MALİYETİ**

$$\text{ROFM} = \text{Borç Tutarı} \times \frac{(\text{Borcun Kapatıldığı Aya Ait Yi} - \text{ÜFE}) - (\text{Borcun Alındığı Aya Ait Yi} - \text{ÜFE})}{\text{Borcun Alındığı Aya Ait Yi} - \text{ÜFE}}$$

BORÇ TUTARININ DİKKATE ALINDIĞI YÖNTEME GÖRE REEL OLMAYAN FİNANSMAN MALİYETİNİN HESAPLAMA

Örnek: ABC A.Ş. 20.01.2023 tarihinde tamamını banka kredisinden karşılayarak 300.000,00-TL değerinde makine satın almıştır. Söz konusu krediye ilişkin 50.000,00-TL tutarındaki finansman giderlerinin tamamı makinenin maliyetine eklenmiş ve 20.08.2023 tarihinde kullanılan kredi tek seferde finansman gideri ile birlikte 350.000,00-TL olarak ödenmiş ve kapatılmıştır.

Veriler;

- ❑ Ocak-2023 Yİ-ÜFE: 2.105,17
- ❑ Ağustos-2023 Yİ-ÜFE: 2.659,60

- ✓ ROFM; Borç Tutarı x ((Borcun Kapatıldığı Aya Ait Yİ-ÜFE - Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE) / Borcun Alındığı Aya Ait Yİ-ÜFE)
- ✓ ROFM; $300.000,00 \times ((2.659,60 - 2.105,17) / 2.105,17) = 0,26336 = 79.009,77$
- ✓ Enflasyon Düzeltmesinde Dikkate Alınacak Tutar; $350.000,00 - 79.009,77 = 270.990,23$

TOPLAM FİNANSMAN YÖNTEMİNİN DİKKATE ALINMASI HALİNDE REEL OLMAYAN FİNANSMAN MALİYETİ

Toplam finansman maliyetinin esas alındığı yönteme göre ise; ROFM toplam finansman maliyetlerine, ilgili döneme ait Yİ-ÜFE artış oranının hesap dönemine ait ortalama ticari kredi faiz oranına bölünmesi sonucunda belirlenen oranlar uygulanmak suretiyle bulunan tutarın, maliyet veya alış bedelinden düşülmesi suretiyle hesaplanmaktadır.

$$\text{ROFM} = \left(\frac{\text{Toplam Finansman Maliyeti}}{\text{Maliyeti}} \right) \times \frac{\text{İlgili Hesap Dönemine Ait Yİ - ÜFE Artış Oranı}}{\text{İlgili Hesap Dönemine Ait Ortalama Ticari Kredi Faiz Oranı}}$$

YABANCI PARALI BORÇLANMALARDA ROFM NASIL HESAPLANIR?

Yabancı para üzerinden borçlanmalarda borcun kullanıldığı döneme ait Yİ-ÜFE artış oranı, borcun alındığı tarihteki Türk Lirası karşılıklarına uygulanır. Dolayısıyla yabancı para üzerinden yapılan borçlanmalarda ROFM hesaplanırken Yİ-ÜFE artış oranının uygulanacağı borç tutarı, yabancı para üzerinden alınan borcun alındığı tarihteki Türk Lirası karşılığıdır.

**01.01.2024 TARİHİNDEN ÖNCE AYRILMIŞ VE SERMAYEYE İLAVE EDİLMİŞ OLAN
YENİDEN DEĞERLEME DEĞER ARTIŞ FONU GİBİ FONLAR**

01.01.2024 tarihinden önce ayrılmış olan ve sermayeye ilave edilen yeniden değerlendirme değer artış fonu gibi fonların sermayeye ilavesi nedeniyle oluşan sermaye artışları, 31.12.2023 tarihli bilançonun düzeltilmesi sırasında artış olarak dikkate alınmayacak ve bunlar enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİ ÖNCESİ SERMAYEYE EKLENİP DE 2023 YILINDA SERMAYENİN ENFLASYON DÜZELTMESİNDE DİKKATE ALINMAYACAK UNSURLAR HANGİLERİDİR?

- Sermayenin, düzeltmeye esas tutarına ulaşılırken (sermayeye ilave edilmiş olan);

213 sayılı Kanunun;

- ❑ 280/A maddesinin birinci fıkrası kapsamında oluşturulan fon hesabına ilişkin olarak, işe başlanılan hesap dönemini takip eden hesap dönemi sonu itibarıyla ortaya çıkmış alacak bakiyesi tutarı,
- ❑ Mükerrer 298 inci maddenin (Ç) fıkrası kapsamında yapılan yeniden değerlemeden kaynaklı değer artışları,
- ❑ Geçici 31'inci ve Geçici 32'inci maddeleri kapsamında yapılan yeniden değerlemelerden kaynaklı değer artışları,
- ❑ 13/11/2008 tarihli ve 5811 sayılı Bazı Varlıkların Milli Ekonomiye Kazandırılması Hakkında Kanun ile 193 sayılı Kanunun geçici 85, 90 ve 93 üncü maddeleri ve 5520 sayılı Kanunun geçici 15 inci maddesi kapsamında oluşturulan fon hesaplarından işletmeye konulan nakit varlıklar gibi parasal kıymetlerden kaynaklanan tutarlar,
- ❑ Parasal nitelikli olan benzer diğer fon hesaplarından kaynaklı tutarlar,

düşülür.

DÜZELTME SONRA YENİ ÖZSERMAYE KALEMLERİ HANGİLERİDİR?

Öz Sermaye Kalemlerinden,

- ❑ Sermaye
- ❑ Sermaye Düzeltmesi Olumlu ve Olumsuz Farkları
- ❑ Hisse senedi ihraç primleri
- ❑ Hisse senedi iptal karları
- ❑ Yasal yedekler
- ❑ Statü yedekleri
- ❑ Olağanüstü yedekleri
- ❑ Özel fonlar (213 sayılı Kanununun 328 ve 329 uncu maddeleri kapsamında oluşturulan sabit kıymet yenileme fonu ile aynı Kanununun 325/A maddesi kapsamında ayrılan girişim sermayesi fonu; 5520 sayılı Kanununun 5/1-e, j ve k bentleri gereğince oluşturulan fonlar; 6111, 6736, 7143, 7326, 7440 sayılı Kanunlar kapsamında, işletmede mevcut olduğu halde kayıtlarda yer almayan emtianın kayda alınmasına ilişkin olarak oluşturulan karşılık hesapları; 4691 sayılı Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanununun ek 3 üncü maddesi ile 5746 sayılı Araştırma, Geliştirme ve Tasarım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Kanununun 3 üncü maddesi kapsamında oluşturulan fon hesapları gibi)

bilançoda düzeltilmiş değerleriyle yer alır.

DÜZELTMESİ ÖNCESİ ÖZSERMAYEDE YER ALIP DA DÜZELTME SONRASI

ÖZSERMAYEDE YER ALMAYACAK KALEMLER NELERDİR?

- ❑ Mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası uyarınca oluşturulan yeniden değerlendirme değer artış fonu hesabı,
- ❑ Geçici 31'inci ve geçici 32'inci maddeleri uyarınca oluşturulan yeniden değerlendirme değer artış fonu hesabı, gibi hesapların bakiyesi Enflasyon Düzeltme Hesabına aktarılmak suretiyle geçmiş yıllar kârları veya zararları hesabıyla ilişkilendirilir.
- ❑ Düzeltme öncesi “Geçmiş Yıllar Kârları”, “Geçmiş Yıllar Zararları” ve “Dönem Net Kârı (Zararı)” hesapları da aynı şekilde işleme tabi tutulur.

DÜZELTMEMEYE ESAS TARİHLER HANGİ KALEMLERDE HANGİ TARİHLER OLARAK DİKKATE ALINIR?

a) Satın Alma Tarihi

- Alış bedeli ile değeri menkul kıymetler
- Malî duran varlıklar (İştirakler)

b) Defterlere Kayıt Tarihi

- Stoklar (İlk madde ve malzeme, ticari mallar, yarı mamul ve mamul)
- Yıllara sâri inşaat ve onarım maliyetleri ve hak edişleri,
- Gelecek aylara ve yıllara ait giderler
- Maddi duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar
- Maddi olmayan duran varlıklar ve bu varlıkları oluşturan unsurlar,
- Özel tükenmeye tabi varlıklar ve unsurları
- Haklar ve şerefîyeler
- Özel fonlar (sabit kıymet yenileme fonu, 5/1-e taşınmaz iştirak satış fonu gibi parasal olmayanlar)
- Kâr yedekleri

c) Tahsil Tarihi

- Parasal olmayan alınan depozito ve teminatlar ile avanslar
- Nakit olarak ödenmiş sermaye
- Hisse senetleri ihraç primleri
- Hisse senedi iptal kârları

d) Ödeme Tarihi

- Parasal olmayan verilen depozito ve teminatlar ile avanslar
- Nakdî sermaye karşılığı alınan hisse senetleri

e) Mülkiyetin İntikal Ettiği Tarih

- Aynî sermaye olarak konulan kıymetler
- Aynî sermaye karşılığı alınan hisse senetleri

f) Tescil Tarihi

- Kâr yedekleri, geçmiş yıl kârları ve net dönem kârından artırılan sermaye
- Temettü karşılığı alınan hisse senetleri

BİRLEŐME DEVİR VEYA NEVİ DEĐİŐTİRME HALLERİNDE DÜZELTMEME ESAS TARİHİ

31.12.2023 tarihinden öncesine rastlayan devir, nev'i değişikliği ile tam ve kısmi bölünme işlemleri nedeniyle işletme aktifinde yer alan iktisadi kıymetlerin düzeltmeye esas tarihi olarak **devir tarihi değil,**

Söz konusu kıymetlerin **devir alınan, nev'i değişen veya bölünen işletmenin envanterine alındığı;**

Birleşmede ise **birleşilen kurumun kayıtlarına intikal ettiği tarih** düzeltmeye esas tarih olarak dikkate alınacaktır.

TOPLULAŞTIRILMIŞ YÖNTEMLERE GÖRE DÜZELTME KATSAYILARI HANGİ HESAPLARDA KULLANILIR?

Toplulaştırılmış yöntemler kullanılarak düzeltilebilecek parasal olmayan kıymetler, **STOKLARLA** sınırlıdır.

213 sayılı Kanunun değerleme ölçütlerine göre stoklar, maliyet bedeli ile değerlenmekte olup, 2023 hesap dönemi sonu itibarıyla maliyet bedelleri üzerinden defterlere kayıt tarihlerine göre bulunan düzeltmeye esas tutar ile düzeltme katsayısının çarpılması suretiyle enflasyon düzeltmesine tabi tutulacaklardır.

STOKLARIN DÜZELTİLMESİ NE ŞEKİLDE OLACAKTIR?

- 2023 yılı için stokların enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasına 2 yöntem mevcuttur.
 - ❑ Gerçek Yöntem
 - ❑ Toplulaştırılmış Yöntemler

Gerçek Yöntem

Stokların işletme aktifine girdiği tarihten itibaren düzeltme katsayısı uygulanarak düzeltme yapılması yöntemidir.

Gerçek Yöntem

Düzeltilme		Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yİ-ÜFE
Katsayısı	=	-----
		Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin Yİ-ÜFE

GERÇEK YÖNTEM NASIL HESAPLANIR ?

Örnek; ABC Ltd. Şti.'nin 31.12.2023 tarihli bilançosunda bulunan ticari mallarına ait stok miktarı aylar itibariyle aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Aktife Giriş Dönemi	Stok Tutarı (TL)
Ocak/2023	325.000
Şubat/2023	250.000
Nisan/2023	500.000
Haziran/2023	450.000
Eylül/2023	35.000
Kasım/2023	550.000
TOPLAM	2.110.000

1-) Düzeltme Katsayılarının Tespit Edilmesi

Aktife Giriş Dönemi	Yİ-ÜFE (a)	Aralık/2023 Yİ-ÜFE (b)	Düzeltme Katsayısı (c) = (b) / (a)
Ocak/2023	2.105,17	2.915,02	1,38470
Şubat/2023	2.138,04	2.915,02	1,36341
Nisan/2023	2.164,94	2.915,02	1,34647
Haziran/2023	2.320,72	2.915,02	1,25608
Eylül/2023	2.749,98	2.915,02	1,06001
Kasım/2023	2.882,04	2.915,02	1,01144

2-) Düzeltme Tutarlarının Tespiti

Aktife Giriş Dönemi	Stok Tutarı (a)	Düzeltme Katsayısı (b)	Düzeltilmiş Değer (c) = (b) / (a)
Ocak/2023	325.000	1,38470	450.026,13
Şubat/2023	250.000	1,36341	340.851,90
Nisan/2023	500.000	1,34647	673.233,44
Haziran/2023	450.000	1,25608	565.237,94
Eylül/2023	35.000	1,06001	37.100,52
Kasım/2023	550.000	1,01144	556.293,81
TOPLAM	2.110.000		2.622.743,74

3-) Eklenecek Tutarın Tespiti

Tic. Mal. Hs. Eklenecek Tutar; $2.622.743,74 - 2.110.000 = 512.743,74$

4-) Enflasyon Düzeltmesine Ait Muhasebe Kaydı

----- 31/12/2023-----
153 Ticari Mallar Hs. 512.743,74

698 Enflasyon Düzeltme Hs. 512.743,74

-----/------

TOPLULAŞTIRILMIŞ YÖNTEM ÇEŐİTLERİ NELERDİR ?

Toplulaştırılmış Yöntem

Stoklar içerisinde birde fazla kalem bulunması neticesinde yapılacak değerleme yöntemlerinin daha basit ve toplu yapılmasına yönelik sunulan seçenek olup, kendi içerisinde

- Basit Ortalama Yöntem
- Stok Devir Hızı Yöntemi

Olarak 2'ye ayrılır.

Toplulaştırılmış yöntemin uygulanması halinde düzeltmeye tabi olan stokların maliyet bedelinde yer alan **Reel Olmayan Finansman Maliyetlerinin (ROFM)** düşölmesi ihtiyaridir.

BASİT ORTALAMA YÖNTEM NASIL HESAPLANIR ?

- Düzeltme katsayısı, mali tabloların ait olduğu aya ilişkin fiyat endeksinin;

bu endeks ile bir önceki geçici vergi döneminin sonundaki fiyat endeksi toplamının 2'ye bölünmesi sonucu bulunan endeks tutarına bölünmesi ile elde edilen katsayı olarak tespit edilir.

Basit Ortalama Yöntemi

Dönem	Bilançonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yİ-ÜFE
Ortalama	= -----
Düzeltme Katsayısı	(Bilançonun Ait Olduğu Aya İ. Yİ-ÜFE+ Önceki Geçici Sonu Yİ-ÜFE)/2

Örnek; ABC Ltd. Şti.'nin 31.12.2023 tarihli bilançosunda bulunan ticari mallarına ait stok miktarı 2.500.000-TL'dir.

1-) **Dönem Ortalama Düzeltme Katsayısının Tespit Edilmesi** ; $2.915,02 / (2.749,98 + 2.915,02) / 2 = 1,02913$

2-) **Düzeltilmiş Tutarın Tespiti**; $2.500.000 \times 1,02913 = 2.572.833,19$ -TL

3-) **Tic. Mal. Hs. Eklenecek Tutar**; $2.572.833,19 - 2.500.000 = 72.833,19$ -TL

4-) **Enflasyon Düzeltmesine Ait Muhasebe Kaydı**;

-----	31/12/2023-----
153 Ticari Mallar Hs.	72.833,19
	698 Enflasyon Düzeltme Hs. 72.833,19
-----	/-----

- Aralık/2023-2.915,02
- Eylül/2023-2.749,98

STOK DEVİR HIZI YÖNTEMİ NASIL HESAPLANIR ?

- Bu yöntemi seçen mükellefler sırasıyla,
 - ❑ Stok devri hızı hesaplanacaktır.
 - ❑ Stokta kalma süresi hesaplanacaktır.
 - ❑ Stokların hangi aydan kaldığını hesaplanacaktır.
 - ❑ Düzeltmeye esas tarih itibariyle düzeltme katsayısı hesaplanacaktır.
 - ❑ Bu katsayı ile düzeltmeye esas bilançoda yer alan değer çarpılarak düzeltilmiş stok değerleri tespit edilecektir.

Dikkat ! Bu yöntemde çıkan sonuç iktisadi ve teknik icaplara uygun olmayacak şekilde orantısız çıkarsa basit ortalama yöntem kullanılacaktır.

STOK DEVİR HIZI YÖNTEMİ NASIL HESAPLANIR ?

Örnek; ABC Ltd. Şti.'nin 31.12.2023 tarihli bilançosunda bulunan ticari mallarına ait stoklarını stok devir hızı yöntemine göre tespit etmek istemektedir.

Stoklara ilişkin bilgiler;

- 31.12.2022 tarihli toplam stok tutarı: 3.500.000-TL
- 31.12.2023 tarihli toplam stok tutarı: 5.500.000-TL
- 2023 yılında satılan ticari malların maliyeti: 25.000.000-TL

1-) **Stok Devir Hızı Tespiti ;**

Stok Devir Hızı	=	Dönem İçinde Satılan Toplam Mal Maliyeti (Dönem Başı Stok + Dönem Sonu Stok) / 2	Stok Devir Hızı	=	25.000.000 (3.500.000 + 5.500.000) / 2	5,556
-----------------	---	---	-----------------	---	---	--------------

2-) **Ortalama Stokta Kalma Süresi ;**

Ortalama Stokta Kalma Süresi	=	Dönem Gün Sayısı Stok Devir Hızı	Ortalama Stokta Kalma Süresi	=	365 5,556	66 gün
------------------------------	---	-------------------------------------	------------------------------	---	--------------	---------------

3-) **Stokların Hangi Aydan Kaldığını Tespiti;** Stoklar ortalama 66 gün öncesinden yani **Ekim 2023** ayından kalan stoklardır.

4-) **Düzeltilmeye Esas Tarih İtibariyle Düzeltme Katsayısı Hesaplanması;** Aralık/2023 / Ekim 2023 ; 2.915,02 / 2.803,29 = 1,03986

5-) **Ticari Malların Düzeltilmiş Değer;** 5.500.000 x 1,03986= 5.719.212,07

6-) **Ticari Mallara Eklenecek Tutar ;** 5.719.212,07– 5.500.000 = 219.212,07-TL

7-) **Enflasyon Düzeltmesine Ait Muhasebe Kaydı;**

	31/12/2023	
153 Ticari Mallar Hs.	219.212,07	
		698 Enflasyon Düzeltme Hs. 219.212,07

2024 YILINDA TOPLULAŞTIRILMIŞ YÖNTEMLERE GÖRE DÜZELTME KATSAYILARI

Toplulaştırılmış yöntemler kullanılarak düzeltilebilecek parasal olmayan kıymetler stoklarla sınırlıdır. Stoklarını toplulaştırılmış yöntemlere göre düzeltmeye tercih eden mükellefler stoklarını,

- Basit Ortalama Yöntemi
- Hareketli Ağırlıklı Ortalama Yöntemi

2 yöntemden biri tercih edilerek yapılacaktır.

Basit Ortalama Yöntemi

Dönem Ortalama	=	Bilançonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yİ-ÜFE
Düzeltilme Katsayısı	=	$\frac{\text{Bilançonun Ait Olduğu Aya İ. Yİ-ÜFE} + \text{Önceki Geçici Sonu Yİ-ÜFE}}{2}$

Hareketli Ağırlıklı Ortalama Yöntemi

Hareketli Ağırlıklı Ortalama Katsayısı	=	$\frac{\text{Enflasyon Düzeltilmiş Dönem Başı Stokun İlgili Dönemin Sonuna Taşınmış Değeri} + \text{Dönem İçi Alış ve Giderlerin Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Değerleri}}{\text{Dönem Başı Stok} + \text{Dönem İçi Alış ve Giderler}}$
---	---	--

HAREKETLİ AĞIRLIKLİ ORTALAMA YÖNTEMİ NASIL HESAPLANIR ?

Örnek; ABC Ltd. Şti.'nin 31.12.2023 tarihli bilançosunu enflasyon düzeltmesine tabi tutmuşur, 31.03.2024 tarihli bilançosundaki stokları hareketli ağırlıklı ortalama yöntemine göre enflasyon düzeltmesine tabi tutacaktır.

Dönem	Giriş (TL)	Çıkış (TL)	Dönem Sonu Stok (TL)
Dönem Başı Stok	2.500.000	0,00	2.500.000
Ocak / 2024	1.500.000	1.250.000	2.750.000
Şubat / 2024	1.750.000	1.650.000	2.850.000
Mart / 2024	2.250.000	1.800.000	3.300.000
Toplam	8.000.000	4.700.000	3.300.000

- Aralık/2023 Endeksi = 2.915,02
 - Ocak/2024 Endeksi = 3.100,00 (*)
 - Şubat/2024 Endeksi = 3.200,00 (*)
 - Mart/2024 Endeksi = 3.300,00 (*)
- (*) Sunum hazırlanma tarihi itibarıyla ilgili endeksler belli olmadığı için varsayım ile belirlenmiştir.

1-) Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Dönem Başı Stoğun ilgili Dönemin Sonuna Taşınmış Değeri

2-) 31.12.2023 tarihli düzeltilmiş ticari mal stokunun taşınmış değeri; $2.500.000 \times 1,13207 = 2.830.169,26$

3-) Dönem İçi Alış ve Giderlerin Enflasyon Düzeltmesine Tabi Tutulmuş Değeri;

Taşıma Katsayısı	=	Finansal Tablonun Ait Old. Aya İş. Fiyat Endeksi	
		Bir Önceki Dönemin Sonundaki Fiyat Endeksi	
Taşıma Katsayısı	=	$\frac{3.300,00}{2.915,02}$	1,13207

Düzeltilme Katsayısı	=	$\frac{\text{Mart/2024 Yİ-ÜFE}}{\text{Ocak/2024 Yİ-ÜFE}}$	=	$\frac{3.300,00}{3.100,00}$	=	1,06452
Düzeltilme Katsayısı	=	$\frac{\text{Mart/2024 Yİ-ÜFE}}{\text{Şubat/2024 Yİ-ÜFE}}$	=	$\frac{3.300,00}{3.200,00}$	=	1,03125
Düzeltilme Katsayısı	=	$\frac{\text{Mart/2024 Yİ-ÜFE}}{\text{Mart/2024 Yİ-ÜFE}}$	=	$\frac{3.300,00}{3.300,00}$	=	1,00000

Dönem	Giriş (TL)	Düzeltilme Katsayıları	Düzeltilmiş Değerleri (TL)
Oca.24	1.500.000	1,06452	1.596.774
Şub.24	1.750.000	1,03125	1.804.688
Mar.24	2.250.000	1,00000	2.250.000
Toplam	5.500.000		5.651.462

4-) Hareketli Ağırlıklı Ortalama Yöntemi;

Hareketli Ağırlıklı Ortalama Yöntemi	=	$\frac{2.830.169,26 + 5.651.462,00}{2.500.000,00 + 5.500.000,00}$	=	$\frac{8.481.631,26}{8.000.000,00}$	=	1,06020
--------------------------------------	---	---	---	-------------------------------------	---	---------

5-) Dönem Sonu Stok Düzeltme Değeri; $3.300.000 \times 1,06020 = 3.498.672,89$ -TL

6-) Tic. Mal. Hs. Eklenecek Tutar; $3.498.672,89 - 3.300.000 = 198.672,89$ -TL

7-) Enflasyon Düzeltmesine Ait Muhasebe Kaydı; ----- 31/03/2024-----
153 Ticari Mallar Hs. 198.672,89

698 Enflasyon Düzeltme Hs. 198.672,89

AMORTİSMANA TABİ İKTİSADİ KIYMETLERİN DÜZELTİLMESİ NASIL OLACAKTIR?

Amortismanına Tabi İktisadi Kıymetlerin Faydalı Ömür Süresi Tamamlandı mı?

Hayır

Evet (Yapmak İhtiyari)

Yeniden Değerleme Yapıldı mı ?

Evet

- ❑ Maliyetlerde ROFM olsa bile ayrıştırılmadan,
- ❑ 258 ile ilgili yatırım safhasına gitmeden,
- ❑ En son yapılan yeniden değerlendirme tarihi düzeltmeye esas alınarak enflasyon düzeltmesi yapılacaktır.

Hayır

- ❑ Maliyetlerde ROFM var ise ayrıştırılma yapılarak, aktife alındığı tarih düzeltmeye esas tarih alınarak,
- ❑ 258 ile ilgili yatırım safhası var ise ilgili yatırım safhasına giderek deftere kayıt tarihinden aktifleştirme tarihine kadar ardından, aktifleştirme tarihinden kül halinde 2023 hesap dönemi sonu kadar taşınarak, enflasyon düzeltmesi yapılacaktır.

BİRİKMİŞ AMORTİSMANLARIN DÜZELTİLMESİ

213 sayılı Kanununun 320'inci maddesi gereği amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin üzerinden, daha önceki yıllarda ayrılmamış amortisman tutarları **ayrılmış gibi kabul edilmeyecek** ve enflasyon düzeltmesinde dikkate alınmayacaktır. Bu tutarların enflasyon düzeltmesi sonrasında da gider olarak dikkate alınamayacağı tabiidir.

Örneğin; Düzeltmeye esas değeri 1.000.000 TL ve birikmiş amortismanı 600.000 TL olan bir iktisadi kıymetin 2,45 düzeltme katsayısı ile düzeltilmesi sonucu değeri $(1.000.000 \times 2,45 =)$ 2.450.000 TL, bu durumda iktisadi kıymetin değeriinde ortaya çıkan artış oranı da, $(2.450.000 - 1.000.000) / 1.000.000 =$ %145 olacaktır. Amortisman tutarı bu oran dikkate alınarak düzeltilecek ve düzeltilmiş tutar $(600.000 + 600.000 \times \%145 =)$ 1.470.000 TL olarak hesaplanacaktır.

Dikkat! Amortismanı bitenlerin enflasyon düzeltmesine tabi tutulması ihtiyaridir.

YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR HESABININ DÜZELTİLMESİ

- 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan yatırımlara ilişkin tutarların düzeltilmesi;

Söz konusu yatırımlara ait geçmiş her ay sonu itibarıyla kesinleşmiş harcama tutarlarının (reel olmayan finansman maliyeti var ise düşülmesi şartıyla) o ayın düzeltmeye esas tarih olarak dikkate alınması yoluyla bulunacak düzeltme katsayısı ile çarpılması ve bulunan bu tutarların toplanması suretiyle yapılacaktır.

- 2023 hesap dönemi sonu itibarıyla bilançoda yer almayan, ilgili aktif hesabına bilanço tarihinden önce aktarılmış bulunan ve yapılmakta olan yatırımlar hesabından gelmiş olan değerlerin düzeltmeye esas tarihi olarak,

Söz konusu değerlerin aktifleştirme tarihlerinin değil, yapılmakta olan yatırımlar hesabının kullanıldığı tarihlerin alınması gerekmektedir.

Buna göre söz konusu değerlerin düzeltilmesi **iki aşamada** gerçekleştirilecektir.

1-) *Her bir aya ilişkin yatırım harcaması, harcamanın gerçekleştiği ay sonu itibarıyla aktifleştirme tarihine kadar,*

2-) *Ardından aktifleştirilen bedel kül halinde aktifleştirme tarihinden 2023 hesap dönemi sonuna kadar düzeltilecektir.*

340 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI HESABININ DÜZELTİLMESİ

- 340 hesabı olan ve parasal olmayan olarak 2'ye ayırırız.

Terse dönem 120 hesabın 340'a alınması halinde söz konusu 340 parasal bir 340 olacaktır ki bu hesap enflasyon düzeltmesine tabi değildir.

Onun dışındaki 340 hesap enflasyon düzeltmesine tabidir.

YILLARA SARI İNŞAAT İŞLERİNDE DÜZELTME

2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun enflasyon düzeltmesinde, Tekdüzen Hesap Planında "17- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri" hesap grubundaki yıllara sâri inşaat işlerine ilişkin maliyetlerin ve "35- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri" hesap grubundaki hakediş bedellerinin düzeltmesinden ortaya çıkan farklar,

"697- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"nda izlenir. Bu hesap alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre "178- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" veya "358- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"na devredilerek kapatılır.

2024 HESAP DÖNEMİ VE SONRAKİ DÖNEMLERDE ENFLASYON DÜZELTMESİ

Taşıma Katsayısı; Düzeltme işlemine tabi tutulacak bilançoda bazı kıymetlerin tarihleri, düzeltme öncesi bir tarihe gidebilir.

- Bu şekildeki iktisadi kıymetler için yeniden düzeltmeye esas tarihe kadar inerek, düzeltme katsayısı bulmaya gerek yoktur.
- Düzeltme yapılan en son bilançoda, bu iktisadi kıymete ait değerlerin uygun bir katsayısı ile çarpılması düzeltme için yeterlidir.
- Bu kapsamda bilançoda parasal ve parasal olmayan tutarların taşıma katsayısı kullanılarak ilgili dönem sonundaki yeni değerinin hesaplanmasına “Taşıma”, hesaplama işlemi ise “Taşıma katsayısı” kullanılarak yapılır.

		Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yİ-ÜFE
Taşıma Katsayısı	=	-----
		Bir Önceki Dönem Sonundaki Yİ-ÜFE

42

- Bilançoda görünen ve 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançonun düzeltilmesi neticesinde oluşan **geçmiş yıl karları/zararları** da taşıma katsayısı ile düzeltilir.

Düzeltme Katsayısı; Düzeltme işlemine tabi tutulacak bilançoda bazı kıymetlerin tarihleri, düzeltme sonrası bir tarih olabilir, bu tarz kıymetler için düzeltme esas kadar inmek ve uygun düzeltme katsayısını bulmak gerekmektedir.

		Mali Tablonun Ait Olduğu Aya İlişkin Yİ-ÜFE
Düzeltme Katsayısı	=	-----
		Düzeltilmeye Esas Alınan Tarihi İçeren Aya İlişkin Yİ-ÜFE

Örnek; 16.03.2024 tarihinden alınan bir makine 31.12.2024 tarihli bilançonun düzeltilmesinde kullanılacak düzeltme katsayısı Aralık 2024 Yİ-ÜFE/ Mart 2024 Yİ-ÜFE’ye bölünmesi elde edilen katsayı olacaktır.

BEYANNAME ÜZERİNDE YAPILACAK İŞLEMLER

2024 Hs. Dönemi yıllık ve geçici vergi beyannamesi verilmesi safhasında;

□ Yıllık gelir ve kurumlar vergisi ve geçici vergi dönemlerinde beyan edecekleri vergi matrahlarını tespit ederken, (düzeltme öncesi bilançolara dayanan) 2023 ve hesap dönemlerine ait indirilemeyen geçmiş yıl mali zararları mukayyet değerleri ile,

□ Parasal olmayan kıymetlerden kaynaklanan KKEG düzeltilmiş tutarlarıyla,

2023 ve 2024 yılları bilançolarının enflasyon düzeltmesine, tabi tutulması sonucu binek otomobiller düzeltilmiş değeri üzerinden amortisman ayrılacaktır.

Binek otomobil için amortismanına esas bedel üzerinde kalan maliyet kısmına tekabül eden amortisman KKEG olarak dikkate alınacaktır.

2024 yılı bilançosunda düzeltilmiş amortismanlar içerisinde daha önceki yıllarda ayrılmış KKEG olarak dikkate alınan amortisman tutarları da bulunacağından 2024 yılı bilançosunun düzeltilmesi neticesinde birikmiş amortismanlar hesabında oluşan farkların söz konusu tutarla isabet eden kısmının da KKEG olarak dikkate alınması gerekmektedir.

Böylece KKEG beyanname de düzeltilmiş tutarları ile dikkate alınmış olacaktır.

□ Vergiden istisna edilen kazançlar ise bu kazançların belirlenmesine esas bilançoların düzeltilmesi sonucu oluşan farkları da içerecek şekilde belirlenen tutarlarıyla,

Serbest bölge de faaliyette bulunan ve kazançlarının tamamı istisna kapsamında olan bir mükellef 2024 yılı bilançosunu düzeltmeye tabi tutacak ve düzeltme sonucu oluşan kazanç tutarı beyannamede istisna olarak matrahtan indirim konusu yapılacaktır.

dikkate alınacaktır.

ENFLASYON DÜZELTMESİNE TABİ TUTULMUŞ KIYMETLERİN SATILMASI HALİ

Enflasyon düzeltmesine tâbi tutulan parasal olmayan kıymetlerin elden çıkarılması halinde, bunlara ilişkin enflasyon düzeltme farkları maliyet olarak dikkate alınacaktır.

Ancak, düzeltme işlemine tabi tutulmuş olan 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoda yer alan parasal olmayan kıymetlerden **amortismanına tabi olmayan kıymetlerin**, düzeltilmiş değerlerinin altında bir bedelle satılması halinde, düzeltme sonrası değerle, düzeltme öncesi değer arasındaki farka isabet eden zarar, gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde dikkate alınmayacaktır. *(Sadece 2023 yılı)*

Amortismanına tabi olmayan kıymetler; Stoklar, Hisse Senetleri, Arazi-Arsalar

PASİF KALEMLERE AİT ENFLASYON FARKLARI

- Pasif kalemlere ait enflasyon farkları bir başka hesaba nakledildiğinde ve işletmeden çekildiğinde yapılan dönemde vergiye tabi tutulur.
- Avanslar depozito hak edişler ve sabit kıymet yenileme fonunun aktarılarak kapatılanlar için işletmeden çekiş sayılmaz.
- Bilanço esasından işletme defterine geçenlerinde defter değişikliği nedeniyle enflasyon farklarının işletmeden çekilişi olarak değerlendirilmez.

GEÇMİŞ YIL KARLARINDA VERGİLENDİRME

- 2023 yılı hesap dönemi enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan geçmiş yıl karları başka bir hesaba aktarımı veya işletmeden çekilmesi halinde yapılan dönemde gelir veya kurumlar vergisine tabi tutulur.
- İşletmeden çekilen değer de kar dağıtımına konu edinilir.
- 2023 yılı hesap dönemi enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan geçmiş yıl karları sermaye ilave edilebilir, kar dağıtımı sayılmaz.
- 2023 yılı hesap dönemi enflasyon düzeltme öncesi geçmiş yıl ve/veya cari dönem ticari karının 01.01.2024 tarihinden sonra kar dağıtımına konu edinilmesi dağıtılan tutar gelir ve kurumlar vergisine tabi tutulmaz, kar paylarının vergilendirilmesine yönelik hükümler içerir.

ENFLASYON DÜZELTMESİ YAPMAMA CEZASI

Değerleme işleminin usulüne uygun olarak yapılmaması ve tek düzen hesap planına uyulmaması hükmündedir.

ENFLASYON MUHASEBESİ ÖRNEK UYGULAMA-1

Örnek-1: ABC Ltd. Şti.'nin 31.12.2023 tarihli bilançosu aşağıdaki gibidir.

AKTİF		PASİF	
Kasa	10.000,00	Satıcılar	175.000,00
Bankalar	50.000,00	Uzun Vadeli Banka Kredileri	150.000,00
Hisse Senetleri	50.000,00	Sermaye	10.000,00
Alıcılar	90.000,00	Dönem Net Karı	25.000,00
İlk Madde ve Malzeme Hs.	70.000,00		
Tesis Makine ve Cihazlar	150.000,00		
B. Amortismanlar	- 60.000,00		

- Hisse Senetleri 20.04.2023 tarihinde 50.000,00-TL bedel ile satın alınmıştır.
- 31.12.2023 tarihi itibari ile stoklarda bulunan ilk madde ve malzemeler Basit Ortalama Yöntemi ile düzeltilecektir.
- Üretim bölümünde bulunan makina, 23.05.2022 tarihinde 150.000,00-TL'ye satın alınmış, Makinanın ekonomik ömrü 5 yıl olup, amortisman oranı %20'dir.
- 15.02.2021 tarihinde kurulmuş olup sermayenin tamamı kuruluş tarihi itibariyle nakit olarak ödenmiştir.

Parasal Olmayan Aktif ve Pasif Kalemlerinin Tespiti

Parasal Kalemler	Parasal Olmayan Kalemler
Kasa	Hisse Senetleri
Bankalar	İlk Madde ve Malzeme Hs.
Alıcılar	Tesis Makine ve Cihazlar
Satıcılar	B. Amortismanlar
Uzun Vadeli Banka Kredileri	Sermaye

ENFLASYON MUHASEBESİ ÖRNEK UYGULAMA-1 (DEVAM)

▪ Hisse Senetleri Enflasyon Düzeltmesi

- ✓ Nisan-2023 Düzeltme Katsayısı ; Aralık-2023 Yİ-ÜFE / Nisan-2023 Yİ-ÜFE ; $2.915,02 / 2.164,94 = 1,34647$
- ✓ Hisse Senetleri Düzeltmiş Değeri; $50.000,00 \times 1,34647 = 67.323,34$
- ✓ Hisse Senetleri Enflasyon Farkları ; $67.323,34 - 50.000,00 = 17.323,64$

-----31.12.2023-----

110 Hisse Senetleri Hs.	17.323,64	
	698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.	17.323,64

▪ İlk Madde ve Malzeme Hesabının Enflasyon Düzeltmesi (Basit Ortalama Yöntem)

- ✓ Dönem Ort. Düz. Katsayısı; Aralık-2023 Yİ-ÜFE / ((Aralık-2023 Yİ-ÜFE + Eylül-2023 Yİ-ÜFE)/2)
- ✓ Dönem Ort. Düz. Katsayısı; $2.915,02 / ((2.915,02 + 2.749,98)/2) = 1,02913$
- ✓ İlk Madde ve Malzeme Hesabının Düzeltmiş Değeri; $70.000,00 \times 1,02913 = 72.039,33$
- ✓ İlk Madde ve Malzeme Hesabının Enflasyon Farkları; $72.039,33 - 70.000,00 = 2.039,33$

-----31.12.2023-----

150 İlk Madde ve Malzeme Hs.	2.039,33	
	698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.	2.039,33

ENFLASYON MUHASEBESİ ÖRNEK UYGULAMA-1 (DEVAM)

▪ Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının Enflasyon Düzeltmesi

- ✓ Mayıs-2022 Düzeltme Katsayısı ; Aralık-2023 Yİ-ÜFE / Mayıs-2022 Yİ-ÜFE ; $2.915,02 / 1.548,01 = 1,88308$
- ✓ Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının Düzeltilmiş Değeri; $150.000,00 \times 1,88308 = 282.461,35$
- ✓ Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının Enflasyon Farkları; $282.461,35 - 150.000,00 = 132.461,35$

-----**31.12.2023**-----

253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hs.	132.461,35
698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.	132.461,35

▪ Birikmiş Amortismanlar Hesabının Enflasyon Düzeltmesi

- ✓ Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının Artış Oranı = $(282.461,35 - 150.000) / 150.000 = 0,88308$
- ✓ Birikmiş Amortismanlar Düzeltilmiş Değeri = $60.000 \times (1+0,88308) = 112.984,54$
- ✓ Birikmiş Amortismanlar Hesabının Enflasyon Farkı = $112.984,54 - 60.000,00 = 52.984,54$

-----**31.12.2023**-----

698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.	52.984,54
257 Birikmiş Amortismanlar Hs.	52.984,54

ENFLASYON MUHASEBESİ ÖRNEK UYGULAMA-1 (DEVAM)

▪ Sermaye Hesabının Enflasyon Düzeltmesi

- ✓ Şubat-2021 Düzeltme Katsayısı; Aralık-2023 Yİ-ÜFE / Şubat -2021 Yİ-ÜFE ; $2.915,02 / 590,52 = 4,93636$
- ✓ Sermaye Hesabı Düzeltmiş Değeri; $10.000,00 \times 4,93636 = 49.363,60$
- ✓ Sermaye Hesabı Enflasyon Farkları ; $49.363,60 - 10.000,00 = 39.363,60$

-----31.12.2023-----		
698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.	39.363,60	
	502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları Hs.	39.363,60

▪ Dönem Net Karının Enflasyon Düzeltmesi

-----31.12.2023-----		
590 Dönem Net Karı Hs.	25.000,00	
	698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.	25.000,00

698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.	
52.984,54	17.323,64
39.363,00	2.039,33
	132.461,35
	25.000,00
92.347,54	176.824,32
84.476,78	

Defter kayıt sonrasında 698 Enflasyon Düzeltmesi Hs. 84.476,78-TL Alacak bakiyesi vermektedir. İlgili Bakiye 570 – Geçmiş Yıllar Karları Hs. aktarılacaktır.

ENFLASYON MUHASEBESİ ÖRNEK UYGULAMA-1 (DEVAM)

-----31.12.2023-----

698 Enflasyon Düzeltmesi Hs. 84.476,78

570 – Geçmiş Yıllar Karları Hs. 84.476,78

570.02 – Enf. Dzt. Karları

- ABC Ltd. Şti.’nin 31.12.2023 tarihli düzeltilmiş bilançosu aşağıdaki gibidir.

AKTİF VARLIKLAR	31.12.2023	31.12.2023 Düzeltilmiş	PASİF VARLIKLAR	31.12.2023	31.12.2023 Düzeltilmiş
100 Kasa	10.000,00	10.000,00	320 Satıcılar	175.000,00	175.000,00
102 Bankalar	50.000,00	50.000,00	400 Uzun Vadeli Banka Kredileri	150.000,00	150.000,00
110 Hisse Senetleri	50.000,00	67.323,64	500 Sermaye	10.000,00	10.000,00
120 Alıcılar	90.000,00	90.000,00	502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	0,00	39.363,00
150 İlk Madde ve Malzeme Hs.	70.000,00	72.039,33	590 Dönem Net Karı	25.000,00	0,00
253 Tesis Makine ve Cihazlar	150.000,00	282.461,35	570 Geçmiş Yıllar Karları – Enflasyon Dzt.	0,00	84.476,78
257 B. Amortismanlar	-60.000,00	-112.984,54			
AKTİF TOPLAMI	360.000,00	458.839,78	PASİF TOPLAMI	360.000,00	458.839,78

ENFLASYON MUHASEBESİ ÖRNEK UYGULAMA-2

- Örnek-1: CDE Ltd. Şti.'nin 31.12.2023 tarihli bilançosu aşağıdaki gibidir.

AKTİF		PASİF	
Kasa	5.000,00	Banka Kredileri	55.000,00
Bankalar	185.000,00	Satıcılar	70.000,00
Alıcılar	80.000,00	Ödenecek Vergi ve Fonlar	75.000,00
Ticari Mallar	180.000,00	Sermaye	150.000,00
Tesis Makine ve Cihazlar	125.000,00	M.D.V. Yeni. Değer. Fonu	100.000,00
B. Amortismanlar	-75.000,00	Dönem Net Karı	50.000,00
	500.000,00		500.000,00

- ✓ Ticari mallar, Basit Ortalama Yöntemine göre düzeltilenektir.
- ✓ Tesis Makine ve Cihazlar 20.05.2021 tarihinde satın alınmıştır. 2022 yılı aralık ayı itibari ile yeniden değerlemeye tabi tutulmuştur. Amortisman süresi 5 yıl olup amortisman oranı %20'dir.
- ✓ Şirket, 10.04.2019 tarihinde kurulmuş olup, sermayenin 50.000-TL'si kuruluş tarihinde, ardından nakit olarak arttırılan 100.000,00-TL sermaye ise 08.08.2020 tarihinde ödenmiştir.

Parasal Olmayan Aktif ve Pasif Kalemlerinin Tespiti

Parasal Kalemler	Parasal Olmayan Kalemler
Kasa	Ticari Mallar
Bankalar	Tesis Makine ve Cihazlar
Alıcılar	B. Amortismanlar
Banka Kredileri	Sermaye
Satıcılar	
Ödenecek Vergi ve Fonlar	

ENFLASYON MUHASEBESİ ÖRNEK UYGULAMA-2

▪ Ticari Mallar Hesabının Enflasyon Düzeltmesi (Basit Ortalama Yöntem)

- ✓ Dönem Ort. Düz. Katsayısı; Aralık-2023 Yİ-ÜFE / ((Aralık-2023 Yİ-ÜFE + Eylül-2023 Yİ-ÜFE)/2)
- ✓ Dönem Ort. Düz. Katsayısı; $2.915,02 / ((2.915,02 + 2.749,98)/2) = 1,02913$
- ✓ Ticari Mallar Düzeltmiş Değeri; $180.000,00 \times 1,02913 = 185.243,99$
- ✓ Ticari Mallar Hesabının Enflasyon Farkları; $185.243,99 - 180.000,00 = 5.243,99$

-----31.12.2023-----	
153 Ticari Mallar Hs.	5.243,99
698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.	5.243,99

▪ Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının Enflasyon Düzeltmesi

- ✓ Aralık-2022 Düzeltme Katsayısı ; Aralık-2023 Yİ-ÜFE / Aralık-2022 Yİ-ÜFE ; $2.915,02 / 2.021,19 = 1,44223$
- ✓ Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının Düzeltmiş Değeri; $125.000,00 \times 1,44223 = 180.278,70$
- ✓ Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının Enflasyon Farkları; $180.278,70 - 125.000,00 = 55.278,70$

-----31.12.2023-----	
253 Tesis, Makine ve Cihazlar Hs.	55.278,70
698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.	55.278,70

ENFLASYON MUHASEBESİ ÖRNEK UYGULAMA-2

▪ Birikmiş Amortismanlar Hesabının Enflasyon Düzeltmesi

- ✓ Tesis, Makine ve Cihazlar Hesabının Artış Oranı = $(180.278,70 - 125.000) / 125.000 = 0,44223$
- ✓ Birikmiş Amortismanlar Düzeltmiş Değeri = $75.000 \times (1+0,44223) = 108.167,22$
- ✓ Birikmiş Amortismanlar Hesabının Enflasyon Farkı = $108.167,22 - 75.000,00 = 33.167,22$

-----31.12.2023-----		
698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.	33.167,22	
	257 Birikmiş Amortismanlar Hs.	33.167,22

▪ Sermaye Hesabının Enflasyon Düzeltmesi

- ✓ Nisan-2019 Düzeltme Katsayısı; Aralık-2023 Yİ-ÜFE / Nisan -2019 Yİ-ÜFE ; $2.915,02 / 444,85 = 6,55282$
- ✓ Sermaye Hesabı Düzeltmiş Değeri; $50.000,00 \times 6,55282 = 327.641,00$
- ✓ Sermaye Hesabı Enflasyon Farkları ; $327.641,00 - 50.000,00 = 277.641,00$
- ✓ Ağustos-2020 Düzeltme Katsayısı; Aralık-2023 Yİ-ÜFE / Ağustos -2020 Yİ-ÜFE ; $2.915,02 / 501,85 = 5,80855$
- ✓ Sermaye Hesabı Düzeltmiş Değeri; $100.000,00 \times 5,80855 = 580.855,00$
- ✓ Sermaye Hesabı Enflasyon Farkları ; $580.855,00 - 100.000,00 = 480.855,00$

-----31.12.2023-----		
698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.	758.496,00	
	502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları Hs.	758.496,00

ENFLASYON MUHASEBESİ ÖRNEK UYGULAMA-2

▪ Maddi Duran Varlık Yeniden Değerleme Fonu Enflasyon Düzeltmesi

-----31.12.2023-----		
522 M.D.V. Yeniden Değ. Fonu Hs.	100.000,00	
698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.		100.000,00

▪ Dönem Net Karının Enflasyon Düzeltmesi

-----31.12.2023-----		
590 Dönem Net Karı Hs.	50.000,00	
698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.		50.000,00

698 Enflasyon Düzeltmesi Hs.	
33.167,22	5.243,99
758.496,00	55.278,70
	100.000,00
	50.000,00
791.663,22	210.522,69
	581.140,53

Defter kayıt sonrasında 698 Enflasyon Düzeltmesi Hs. 581.140,53-TL Borç bakiyesi vermektedir. İlgili Bakiye 580 – Geçmiş Yıllar Zararları Hs. aktarılacaktır.

ENFLASYON MUHASEBESİ ÖRNEK UYGULAMA-2

-----31.12.2023-----

580 – Geçmiş Yıllar Zararları Hs. 581.140,53
580.02 – Enf. Dzt. Zararları

698 Enflasyon Düzeltmesi Hs. 581.140,53

- CDE Ltd. Şti.’nin 31.12.2023 tarihli düzeltilmiş bilançosu aşağıdaki gibidir.

AKTİF VARLIKLAR	31.12.2023	31.12.2023 Düzeltilmiş	PASİF VARLIKLAR	31.12.2023	31.12.2023 Düzeltilmiş
100 Kasa	5.000,00	5.000,00	300 Banka Kredileri	55.000,00	55.000,00
102 Bankalar	185.000,00	185.000,00	320 Satıcılar	70.000,00	70.000,00
120 Alıcılar	80.000,00	80.000,00	360 Ödenecek Vergi ve Fonlar	75.000,00	75.000,00
153 Ticari Mallar	180.000,00	185.243,99	500 Sermaye	150.000,00	150.000,00
253 Tesis Makine ve Cihazlar	125.000,00	180.278,70	502 Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları	0,00	758.496,00
257 B. Amortismanlar	-75.000,00	-108.167,22	522 M.D.V. Yeni. Değer. Fonu	100.000,00	0,00
			590 Dönem Net Karı	50.000,00	0,00
			580 Geçmiş Yıllar Karları - Enflasyon Dzt	0,00	-581.140,53
AKTİF TOPLAMI	500.000,00	527.355,47	PASİF TOPLAMI	500.000,00	527.355,47

TEŞEKÜRLER...

